

רע"פ 6543/16 - גיתי חיים נווה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 6543/16

כבוד השופט א' שהם
גיתי חיים נווה

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי מרכז-לוד, מיום 11.7.2016, בעפ"ת
10126-04-16, שניתן על ידי כב' השופט א' שילה

המבקש: בעצמו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' שילה), בעפ"ת 10126-04-16, מיום 11.7.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופטת מ' כהן) (להלן: בית המשפט לתעבורה), בתת"ע 2240-02-16, מיום 14.2.2016.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של אי ציות לתמרור 302, לפי תקנות 22(א) ו-64(ד) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). המבקש לא התייצב לדיון שנקבע לו בבית המשפט לתעבורה ליום 14.2.2016, ומשמצא בית המשפט כי "קיים בתיק אישור על המצאת הזמנה" עבורו, הוחלט לקיים את הדיון בלא

נוכחותו. כמו כן, נקבע כי המבקש נחשב כמי שהודה "בעובדות הנטענות בכתב האישום", בהתאם לסעיף 240(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק), ונגזר דינו בהיעדרו. בהתחשב בכך שהעבירה האחרונה שביצע המבקש הינה משנת 2008, השית עליו בית המשפט לתעבורה חודש פסילה על תנאי, למשך שנה, לבל יעבור עבירה שבה הורשע, או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או השנייה לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. כמו כן, הוטל על המבקש לשלם קנס בסכום של 500 ₪.

3. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, המכוון כנגד הרשעתו. ביום 11.7.2016, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור, בקבעו כי "אישור המסירה מלמד שהמערער [המבקש] זומן כדין ואף חתם על אישור המסירה". עוד נקבע, כי "ברור ממהות העבירה, דרישתו של המערער [המבקש] להישפט ואי התייצבותו למשפט [...] כי בית המשפט כמו גם המערער [המבקש] עצמו לא היה סבור שייגרם למערער [המבקש] עיוות דין". אשר לטענה כי ההסדר הקבוע בסעיף 240 לחוק אינו עומד במבחני פסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, קבע בית המשפט המחוזי כי אין המדובר בפגיעה בלתי מידתית, "שהרי מתאפשר לנאשם שכזה להתייצב למשפטו ולנהל את הגנתו", וכי "הטלת חובה על התביעה להוכיח כל עבירה קלה באמצעות עדים וראיות, גם כאשר הנאשם בוחר שלא להתייצב למשפטו [...] תכביד הכבדה של ממש על מערכת אכיפת החוק".

הבקשה לרשות ערעור

4. ביום 24.8.2016, הוגשה בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בבקשת רשות הערעור טען המבקש רבות אודות שאלת חוקיותו ופרשנותו של סעיף 240 לחוק, באופן כללי ובקשר לעניינו הפרטני. בעייתיותו של הסעיף האמור, כך לעמדת המבקש, נעוצה בהוראה לפיה נאשם שלא התייצב לדין בעניינו, רואים אותו "כמודה בכל העובדות". "הודאה כפויה" זו, לטענת המבקש, אינה עומדת בדרישות פסקת ההגבלה, ובייחוד חוטאת לתנאי המידתיות הכלול בה. לפיכך, מציע המבקש כי "אם הנאשם לא מתייצב, מותר לקיים את המשפט בהיעדרו, אבל יש לראותו כאילו הוא התייצב למשפט, ושתק כדג".

דיון והכרעה

5. הלכה מושרשת היא, כי בקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" בפני בית משפט זה, תתקבלנה במקרים חריגים בלבד, אשר מעוררים שאלה משפטיות עקרוניות או סוגייה ציבורית רחבה, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין או אי-צדק ממשי שנגרם למבקש (רע"פ 4965/16 נ.ש.מ.ע. אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל (25.8.2016); רע"פ 6300/16 שנאן נ' מדינת ישראל (18.8.2016); רע"פ 6285/16 בן חמו נ' מדינת ישראל (18.8.2016)). לאחר שעיינתי בבקשה שלפניי על צרופותיה, נחה דעתי כי היא אמנם עוסקת בחלקה, בשאלה כללית החורגת מעניינו הפרטני של המבקש, ברם אין המדובר בסוגיה הדורשת ליבון בפני ערכאה שלישית, כבקשתו. תכליתו של סעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי, היא ייעול ההליך הפלילי בעבירות קלות, עולה כבר מכותרתו, שהינה "סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות". כפי שציין המשנה לנשיא ת' אור ברע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל (2.10.2003):

"ניתנת במסגרתו אפשרות לנאשם, אם הוא בוחר בכך, שלא להיות נוכח בעת הדיון כך שזה יתנהל בהיעדרו. הדין קובע

שבמקרה כזה יראוהו כמודה בכל העובדות אשר בכתב-האישום, משמע: על הנאשם לדעת שאי-התייצבות כמוה כהודאה. מרבית עבירות התנועה הן קלות, ואם הנאשם אינו חולק על אשמתו בעבירה המיוחסת לו, והוא מוכן להותיר לבית-המשפט להרשיעו ולגזור את דינו שלא בנוכחותו, רשאי בית-המשפט לעשות כן. מכך מפיקים תועלת הן הנאשם הן המערכת השיפוטית והציבור: הנאשם מצדו אינו נדרש לבטל את עיסוקיו כדי ליטול חלק בדיון. מנקודת מבטם של המערכת השיפוטית והציבור, הדיון הוא קצר, ואי-התייצבות הנאשם אינה מביאה לדחיית הדיון, וכך נחסך זמן שיפוטי. סעיף 240 לחוק מיועד גם למנוע מצבים שבהם יוכל נאשם לסכל את ההליך או לעכבו באמצעות אי-התייצבותו בתחילת המשפט או בהמשכו. בשני המקרים רואים בנאשם כמודה בעובדות של כתב-האישום, וניתן לדון בעניינו שלא בנוכחותו ולגזור את דינו".

לא נעלמה מעיני המחוקק הפגיעה המסויימת בזכותו של הנאשם לנהל את הגנתו, בעקבות ההסדר המתואר לעיל, ומשכך מורה סעיף 240(א)(3) על שני "מנגנוני איזון", שמטרתם צמצומה של אותה פגיעה. זאת, באמצעות ההוראה כי ההסדר האמור יופעל רק כאשר סבור בית המשפט כי "לא יהיה בשפיטתו משום עיוות דין לנאשם", והסייג לפיו בית המשפט "לא יטיל עליו עונש מאסר". בנסיבות אלו, ומששוכנעתי כי עניינו הפרטני של המבקש אינו מגלה, ולו שמך של עיוות דין שנגרם לו, אינני מוצא מקום להידרש לטענותיו החוקתיות מעבר לאמור עד כה.

6. אשר על כן, דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

ניתנה היום, כ"ז באב התשע"ו (31.8.2016).

ש ו פ ט